

### Høsten i Danmark i 1881.

---

Den af det statistiske Bureau udgivne Beretning om Høsten i Danmark i Aaret 1881, dateret Juni 1882, (i «Statist. Meddelelser» 3dje R. IV) indeholder bl. A. Følgende:

Af de fra Landets forskjellige Amter til det statistiske Bureau indsendte Beretninger fremgaar det, at Høsten i Aaret 1881 i det Hele taget kun har givet et meget utilfredsstillende Resultat, idet ikke alene Kvantiteten af de forskjellige Kornsorter har været temmelig ringe, men ogsaa Kvaliteten af de fleste Sædarter er bleven mindre heldig. For Landet i sin Helhed maa Udfaldet af Høsten antages at staa under en Middelhøst baade med Hensyn til Vintersæden og til Vaarsæden, og hvad Vintersæden angaar, maa Hveden endog anses for at være tildels mislykket, i det Mindste i de Egne af Landet, hvor Hvededyrkningen har størst Betydning. Høhøsten har ligeledes med Hensyn til Kvantiteten i det Hele kun givet et ringe Udbytte, hvorimod denne Afgrøde med Hensyn til Kvaliteten dog synes i flere Egne af Landet at være ret vellykket. — Naar Udfaldet af Aarets Høst saaledes i Almindelighed maa anses for at være middelmaadig, ligger Grunden hertil allerede for en stor Del i de ugunstige Betingelser,

hvorunder Sæden udviklede sig, men fornemlig tillige i de højst uheldige Vejrforhold, hvorunder Indhøstningen af de forskellige Kornsorter næsten overalt fandt Sted. Vinteren begyndte nemlig i Efteraaret 1880 tidlig med usædvanlig streng Kulde og vedvarede langt ind i de tre første Maaneder af Aaret 1881, og da Foraaret dernæst vedblev at være koldt og tørt, blev Vintersæden i Almindelighed trykket i sin første Udvikling og henad Midten af Foraaret paa mange Steder endog helt ødelagt. Som en Følge af Foraarets Kulde og Tørke blev Vaarsæden derhos i Almindelighed lagt temmelig sent, hvorfor Spirerne ogsaa først kom frem af Jorden, da Vejret henimod Slutningen af Maj Maaned blev noget varmere. I Juni Maaned indtraf nu atter Tørke, ledsaget af flere kolde Perioder, hvori Kornet blev trykket, saa at det i Almindelighed stod tyndt og kort, indtil endelig Juli Maaned bragte frugtbarere Vejr, der medførte gode Virkninger for Sædens Modning. I de første otte Dage af August Maaned holdt Vejret sig endnu nogenlunde tørt, men fra den 9de August til den 20de September indtraf der en saa vedholdende Regntid, at der kun fandtes faa Dage, paa hvilke der ikke faldt Regn et eller andet Sted i Landet, og paa mangfoldige Dage i dette Tidsrum var Nedbøren ikke alene usædvanlig stærk, men tillige udbredt næsten over hele Landet. Under saadanne Forhold, der netop indtraf og fortsattes gennem hele den egenlige Høsttid, maatte derfor ogsaa Indbjærgningen af Sæden i Aaret 1881 blive ualmindelig besværlig, og Kvaliteten af alle Kornsorter er følgelig i det Hele taget bleven betydelig forringet, ligesom ogsaa Halmen i Almindelighed er bleven udvasket og har tabt meget af sin Foderværdi. Kun

paa de færreste Steder lykkedes Indhøstningen noget bedre, hvor man enten, som paa sine Steder paa de sydlige Øer, fik den større Del af Rugen i Hus, inden Regnen begyndte, eller, som paa flere Steder i Jylland, først efter Regntidens Ophør, i Slutningen af September Maaned, bragte Havren tør ind. Ligesom Høsten i 1881 i Almindelighed begyndte senere end ellers, nemlig ind imod Midten af Avgust Maaned, saaledes blev den ogsaa i Reglen først sent tilendebragt, henad Slutningen af September Maaned, og paa adskillige Steder i det nordlige Jylland endog først i Begyndelsen af Oktober Maaned. Indhøstningens usædvanlige Vanskelighed stiller saaledes Aaret 1881 ikke alene i stærk Modsætning til Aaret 1880, da Høsten netop blev særdeles tidlig bragt tilende under ualmindelig heldige Vejrforhold, men det fremhæves endog i flere Beretninger, at der siden Midten af dette Aarhundrede næppe har været noget Aar, der har fremvist saa besværlige Indbjærgningsforhold som 1881.

I Amternes Høstberetninger hedder det bl. A.: «at det er længe siden, at Høsten i dette Amt [Præstø] gennemgaaende har givet saa utilfredsstillende Resultater som» i 1881; at «Høsten formentlig maa regnes til de mindst gode Aaringer i den sidste Halvdel af dette Aarhundrede» (Maribo Amt); at den er «langt under et Middelaar saavel i kvantitativ som i kvalitativ Henseende» (Holbæk); at «Aarets Resultat anses af Mange som det sletteste i det sidste Tiaar» (Sorø); at «Høsten var maadelig», ja Aaret «ganske abnormt, saaledes at selv ældre Folk vel neppe kunne erindre noget lignende, Alt har været saa tvært som muligt for Landbruget, saa at Avlen i sin Helhed fylder lidt, meget lidt» (Aalborg). Og saa-

ledes gennemgaaende fra de forskjellige Amter, kun med Undtagelse af Thisted Amt, hvor Bedømmelsen af Høsten 1881 lyder endel gunstigere.

Udbyttet af de enkelte Sædarter karakteriseres saaledes:

Hveden ringe Kvantitet, simpel Kvalitet, den Kornsort, som har lidt mest under Aarets uheldige Vejrforhold. Rugen Middel-Kvantitet, paa Øerne god Kvalitet, i Jylland temmelig simpel. Byggen Middel-Kvantitet, mindre heldig Kvalitet. Havren neppe Middelhøst, hverken med Hensyn til Kvantitet eller Kvalitet.

Høstudbyttet beregnes nu for Danmark i Aaret 1881 saaledes:

		til en Værdi af	af den sam- lede Værdi
		Kr.	pCt.
af Hvede .....	785,982 Tdr.	14,389,451	3: 4,93
- Rug .....	4,154,740 —	60,254,168	- 20,66
- Byg .....	5,387,141 —	62,905,994	- 21,57
- Havre .....	7,381,003 —	58,982,355	- 20,23
- Boghvede .....	196,712 —	2,040,475	- 0,70
- Ærter og anden Bælgsæd .....	415,404 —	6,444,866	- 2,21
- Blandsæd til Moden- hed .....	955,237 —	9,121,272	- 3,13
- Kartofler .....	3,009,374 —	12,785,206	- 4,38
- Andre Rodfrugter ..	3,215,317 —	3,555,421	- 1,22
- Raps .....	8,281 —	190,463	- 0,07
- Agerhø .....	555,229 Læs à 1000 Pd.	25,689,275	- 8,81
- Enghø .....	1,015,206 — —	35,269,834	- 12,09
		<hr/>	
		291,628,780	3: 100,00

Den samlede Bruttoværdi af Høsten i 1881 udgjør saaledes en Sum af noget over 291,6 Millioner Kroner,

nemlig 156,<sup>1</sup> Million Kr. for Øerne og 135,<sup>5</sup> Mill. Kr. for Jylland. Sammenlignet med Aaret 1880 giver dette en Mindreindtægt for hele Landet af 49,<sup>8</sup> Mill. Kr., for Øerne af 34,<sup>6</sup> Mill. Kr. og for Jylland af 15,<sup>2</sup> Mill. Kr.; i 1880 beregnedes nemlig Værdien at udgjøre for hele Landet 341,<sup>4</sup> Mill. Kr., for Øerne 190,<sup>7</sup> Mill. Kr. og for Jylland 150,<sup>7</sup> Mill. Kr. Ved denne betydelige Mindreindtægt i 1881 maa det imidlertid vel erindres, at Aaret 1880, hvormed her er sammenlignet, netop var et undtagelsesvis fortrinligt Høstaar, og derfor ikke med Føje kan anlægges som god Maalestok, hvorvel det altid har sin store Interesse at se, hvorledes det sidste Aars Høst stiller sig til det nærmest foregaaende Aars. En rigtigere Vurdering af Høsten i 1881 vil fremkomme ved en Sammenligning med Gjennemsnitsudbyttet af det sidste Femaar, og nedenfor opstilles derfor Gjennemsnittet af 1877—81 ved Siden af Værdierne for de enkelte Aar 1881 og 1880.

Høsten indbragte:

	i 1881	i 1880	i Gjennemsn. af 1877-81
for hele Landet...	291, <sup>6</sup> Mill. Kr.	341, <sup>4</sup> Mill. Kr.	291, <sup>5</sup> Mill. Kr.
- Øerne .....	156, <sup>1</sup> —	190, <sup>7</sup> —	165, <sup>3</sup> —
- Jylland.....	135, <sup>5</sup> —	150, <sup>7</sup> —	126, <sup>2</sup> —

Heraf vil det ses, at Aaret 1881 for hele Landet under Et i Virkeligheden har været et Gjennemsnitsaar, naar de indhøstede Kvantiteter værdsættes efter Aarets Priser; ja af de enkelte Aar i det sidste Femaar er det endogsaa det, der med Hensyn til Værdiudbyttets Størrelse kommer 1880 nærmest; de 3 første have alle staaet under Gjennemsnitsværdien. Anderledes stiller Forholdet sig derimod, naar man betragter

Øerne og Jylland hver for sig; medens Værdiudbyttet nemlig for Øerne viser sig 9,2 Mill. Kr. lavere end Gjennemsnittet, er det omvendt for Jylland 9,3 Mill. Kr. højere. Aaret 1881 har altsaa ingenlunde for Jylland været noget daarligt Aar, men endog staaet ikke saa lidet over et Gjennemsnitsaar; og det er saaledes kun for Øerne, at dette Aars Høst har været særlig uheldig, og det i den Grad, at Værdiudbyttet for disse endogsaa har været lidt lavere end i det daarligste af de fem Aar, 1879, hvor Værdien for Øerne blev beregnet til 156,3 Mill. Kr. og for Jylland til kun 108,8 Mill. Kr. Dette saa ugunstige Resultat for Øerne i 1881 skyldes navnlig den mislykkede Hvedehøst og det tarvelige Udbytte af Agerhøet (paa Øerne).

Værdiudbyttet af de enkelte Sæd- og Plantearter (ordnede efter Værdiernes Størrelse for 1881) har i hele Landet været følgende:

	i 1881		i 1880		i Gjennemsn. af 1877-81	
	Mill. Kr.		Mill. Kr.		Mill. Kr.	
af Byg . . . . .	62,9	—	77,6	—	65,3	—
- Rug . . . . .	60,3	—	72,7	—	54,0	—
- Havre . . . . .	59,0	—	66,4	—	57,1	—
- Enghø . . . . .	35,3	—	29,7	—	28,6	—
- Agerhø . . . . .	25,7	—	28,3	—	30,1	—
- Hvede . . . . .	14,4	—	25,0	—	21,3	—
- Kartoffler . . . . .	12,8	—	14,9	—	11,3	—
- Blandsæd t. Mod-						
enhed . . . . .	9,1	—	10,8	—	9,2	—
- Bælgsæd . . . . .	6,4	—	7,9	—	6,1	—
- Rodfrugter (u. Kar-						
tofler . . . . .	3,6	—	5,3	—	5,6	—
- Boghvede . . . . .	2,0	—	2,6	—	2,1	—
- Raps . . . . .	0,2	—	0,2	—	0,2	—

Altsaa alene Enghø har i 1881 givet et større Udbytte end i 1880; alle de andre anførte Planter der imod et mindre.

At Værdiudbyttet af Høsten i Aaret 1881 staar saa langt under det foregaaende Aars og i det Hele taget ikke kan hæve sig over et Gjennemsnitsaars, er hovedsagelig begrundet i, at selve Størrelsen af Avlen gjennemgaaende har været betydelig mindre end i 1880. For Rugen og Byggen har vel ogsaa Priserne været medvirkende, idet Gjennemsnitspriserne paa disse ifølge Kapitelstaxterne kun have været henholdsvis 14,78 Kr. og 11,30 Kr. pr. Td. i 1881 mod henholdsvis 16,7 Kr. og 12,10 Kr. pr. Td. i 1880. Omvendt har Prisen paa Havre og ligeledes paa Hvede været lidt højere i 1881 end i 1880, nemlig henholdsvis 7,99 Kr. og 18,28 Kr. pr. Td. i 1881 mod 7,78 Kr. og 17,82 Kr. pr. Td. i 1880; for Hveden beløb Udbyttet i Tdr. sig i 1881 kun til 0,8 Mill. mod 1,4 Mill. Tdr. i 1880. For Agerhø har Prisen været ansat betydelig højere end i 1880, men der er kun høstet 0,6 Mill. Læs (nemlig 0,4 paa Øerne, 0,2 i Jylland) imod 0,8 Mill. Læs i 1880 (hvoraf 0,6 paa Øerne, 0,2 i Jylland). Af Enghø er der vel ogsaa i 1881 høstet noget mindre end i 1880, nemlig 1,0 Mill. Læs mod 1,1 Mill. Læs, men da Prisen her ligeledes har været ansat ikke saa lidt højere end i 1880, er der alligevel for denne Plantearts Vedkommende fremkommet en Værdiforøgelse i 1881.

For de enkelte Aar af Femaaret 1877—81 har Høstudbyttets Værdi været følgende:

Høsten i 1877	havde en Værdi af	273,0	Mill. Kr.
— - 1878	—	286,1	—
— - 1879	—	265,3	—
— - 1880	—	341,4	—
— - 1881	—	291,6	—

---